

Magyarország három részre szakadása

Harsányiné

Erményi Zita

Harsányiné Erményi Zita küldte be 2026. 04. 20., h - 08:05 időpontban

Terv típusa

Óraterv

Bővebb szakterület

Pedagógia, oktatás

Témakör, tanulási terület

Magyarország a kora újkorban

Évfolyam

10. évfolyam

Tanulási, fejlesztési célok

Az óra végére a tanulók megértik, milyen okok vezettek az ország három részre szakadásához.

Fogalmak

mohácsi csata, kettős királyválasztás, Királyi Magyarország, hódoltság, Erdélyi

Fejedelemség

Szükséges eszközök

okostábla, laptop, mobiltelefon

Bevezető rész, előkészítés

Az óra eleji ráhangolódás során a „Gondolkodj – Párban – Oszd meg” technikát alkalmazom. A diákoknak a „Több is veszett Mohácsnál!” szállóigéről kell gondolkodniuk, elemezve, hogy miért vált a mohácsi vész a középkori Magyarország bukásának szimbólumává a magyar közgondolkodásban. Egyéni reflexió után páros munkában megvitatják, majd az osztályszinten is megbeszéljük, hogy a középkori magyar állam összeomlása miként határozta meg a későbbi évszázadok történelmét.

Megvalósítás részletes tervezése

Az ismeretszerzés első szakasza a mozaik módszerre épül. Az osztályt négy csoportra osztom, amelyek a források alapján a lecke egy-egy meghatározott szeletét dolgozzák fel. Az első csoport a mohácsi csatát és a kettős királyválasztást elemzi. Vizsgálják a magyar sereg vereségének okait, II. Lajos tragikus halálát, valamint Szapolyai János és Habsburg Ferdinánd királyá

választásának indokait. A második csoport témája az 1541-es fordulat, különös tekintettel arra, hogyan foglalta el Szulejmán szultán csellel Budát, és hogyan vált véglegessé az ország három részre szakadása. A harmadik csoport Fráter György ellentmondásos „hintapolitikáját” és az ország egyesítésére tett kísérleteit dolgozza fel. A negyedik csoport a várháborúk korát és az 1568-as drinápolyi békét tanulmányozza, amely rögzítette a kialakult katonai erőegyensúlyt a két nagyhatalom között. Miután a csoportok felkészültek, "megtanítják" a másik csoportok tagjainak a saját részüket.

Az ismeretszerzés második szakaszában a kerekasztal módszert használom. A csoportoknak listát kell készíteniük a magyar nemesség döntési lehetőségeiről. Ezután érvelő vitát folytatnak a „törökös” (Szapolyai) és a „Habsburg-párti” (Ferdinánd) orientáció előnyeiről és hátrányairól, kutatva, hogy a kortársak miben látták a megmaradás zálogát. Ezt kiegészíti egy forráselemzési feladat, ahol a Magyar Királyság és az Oszmán Birodalom erőforrásait hasonlítják össze statisztikai adatok alapján, következtetve a két állam teherbíró képességére. Mindezek természetesen tanári irányítással történnek.

Az óra lezárásaként a kilépőkártya módszerrel mérem fel a megszerzett tudást. A diákoknak írásban kell válaszolniuk arra a forrásokon alapuló kérdésre, hogy a törökkel való kényszerű szövetség miért tekinthető egyszerre reális megegyezésnek és erkölcsileg nehezen vállalható döntésnek a korszakban. Ez azért jó, mert azonnali visszajelzést nyújt számomra, mi az a tananyagrészt, amit a következő órán újra el kell magyaráznom.

Tananyagkészítéshez és az órai munkához használt alkalmazás

ChatGPT

Copilot

Redmenta

Értékelési terv

Az órán alkalmazott értékelési módszerek elsősorban a formatívak. A tankönyv „Történészszemmel” és „Forráselemzés” egységei lehetőséget adnak a folyamatos értékelésre, mivel ezek a részek kifejezetten az önálló véleményalkotásra és a történeti folyamatok mélyebb megértésére ösztönöznek.

A mozaik módszer magában hordozza a társértékelés lehetőségét is, ahol a csoportok tagjai egymás magyarázatait tudják értékelni. A kerekasztal módszer alkalmazásakor a tárgyi tudás alapján értékelhetem a tanulók aktivitását.

Differenciálás

A mozaik módszer önmagában hordozza a differenciálást, hiszen a csoportok különböző nehézségű résztémákat dolgoznak fel. A mohácsi csata eseménytörténete vagy a drinápolyi béke konkrétabb, míg Fráter György hintapolitikájának megértése elvontabb gondolkodást igényel. Az előbbi a gyengébb képességű tanulóknak nyújthat sikerélményt a feldolgozás során, az utóbbi viszont a jobb képességű diákok elé állít számukra megugorható kihívást.

Feladatok

Házi feladat: a mellékletben látható Redmenta-kvíz

Közismereti tantárgy(ak)

történelem és társadalmi ismeretek